

राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठान, नेपाल

मानमैजु, काठमाडौं

खुला तथा आन्तरिक प्रतियोगितात्मक परीक्षाको लागि पाठ्यक्रम एवम् परीक्षा योजना

स्तर : अधिकृत तृतीय, सेवा : राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठान, समूह : अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण व्यवस्थापन

पद : अनुसन्धान अधिकृत, प्रशिक्षण व्यवस्थापन अधिकृत, शाखा अधिकृत र निजी सचिव वा सहायक निर्देशक

यस पाठ्यक्रमलाई दुई चरणमा विभाजन गरिएको छ :

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा, पूर्णाङ्क : २००

द्वितीय चरण :- सूचना प्रविधि सीप परीक्षण (IT Skill Test), पूर्णाङ्क : २०

अन्तर्वार्ता, पूर्णाङ्क : ३०

प्रथम चरण :- लिखित परीक्षा योजना						
पत्र	विषय	परीक्षा प्रणाली	प्रश्न संख्या अङ्कभार	पूर्णाङ्क	उतिर्णाङ्क	समय
प्रथम	खण्ड(क)प्रशासनिक अभिरुची परीक्षण (Administrative Aptitude Test- AAT)	वस्तुगत(Objective): बहुवैकल्पिक प्रश्न (Multiple Choice Question)	२५ प्रश्न × १ अङ्क = २५ अङ्क	१००	४०	३ घण्टा
	खण्ड(ख)राज्य र शासकीय व्यवस्था	विषयगत	३ प्रश्न × १० = ३० अङ्क			
	खण्ड(ग)विकास प्रशासन		३ प्रश्न × १० = ३० अङ्क			
	खण्ड(घ)Proposal and Report Writing		१ प्रश्न × १५ = १५ अङ्क			
द्वितीय	खण्ड(क)अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण व्यवस्थापन	विषयगत	३ प्रश्न × १० = ३० अङ्क	१००	४०	३ घण्टा
	खण्ड(ख)कानून र न्याय		४ प्रश्न × १० = ४० अङ्क			
	खण्ड(ग)सम्बन्धित ऐन, नियमहरू		३ प्रश्न × १० = ३० अङ्क			

द्वितीय चरण:- सूचना प्रविधि परीक्षण र अन्तर्वार्ता

सूचना प्रविधि सीप परीक्षण (IT Skill Test)	परीक्षा प्रणाली	पूर्णाङ्क	विषयवस्तु शिर्षक	अंक	समय
सूचना प्रविधि सीप परीक्षण (IT Skill Test)	प्रयोगात्मक	२०	Devanagari Typing	२.५	५ मिनेट
			English Typing	२.५	५ मिनेट
			Word processing	२	१० मिनेट
			Electronic Spreadsheet	१	

			Presentation System	१	
			Windows basic, Email and Internet	१	
अन्तर्वार्ता	मौखिक	३०			

द्रष्टव्य :

- लिखित परीक्षाको माध्यमभाषा नेपाली वा अंग्रेजी अथवा नेपाली र अंग्रेजी दुवै हुनेछ । तर प्रथम पत्रको खण्ड(घ)Proposal and Report Writing को प्रश्न अंग्रेजी माध्यममा सोधिनेछ र त्यसको उत्तर अंग्रेजी माध्यममा नै दिनु पर्नेछ ।
- प्रथमपत्र र द्वितीयपत्रको लिखित परीक्षा छुट्टाछुट्टै हुनेछ ।
- प्रत्येक पत्रको लागि छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकाहरू हुनेछन् । परीक्षार्थीले प्रत्येक खण्ड/प्रश्नको उत्तर छुट्टाछुट्टै उत्तरपुस्तिकामा लेख्नुपर्ने छ ।
- यस पाठ्यक्रम योजना अन्तर्गतका पत्र/विषयका विषयवस्तुमा जेसुकै लेखिएको भए तापनि पाठ्यक्रममा परेका कानून, ऐन, नियम तथा नीतिहरू परीक्षाको मिति भन्दा ३ महिना अगाडि (संशोधन भएका वा संशोधन भई हटाईएका वा थप गरी संशोधन भई) कायम रहेकालाई यस पाठ्यक्रममा परेको सम्झनु पर्दछ ।
- वस्तुगत बहुवैकल्पिक (Multiple Choice) प्रश्नहरूको गलत उत्तर दिएमा प्रत्येक गलत उत्तर बापत २० प्रतिशत अङ्क कट्टा गरिनेछ । तर उत्तर नदिएमा त्यस बापत अङ्क दिइने छैन र अङ्क कट्टा पनि गरिने छैन ।
- बहुवैकल्पिक प्रश्नहरू हुने परीक्षामा कुनै प्रकारको क्याल्कुलेटर (Calculator) प्रयोग गर्न पाइने छैन ।
- प्रथम चरणको परीक्षाबाट छनौट भएका उम्मेदवारहरूलाई मात्र द्वितीय चरणको प्रयोगात्मक परीक्षा र अन्तर्वार्तामा सम्मिलित गराइनेछ ।
- समस्या समाधान माथि उल्लेख गरिएको पाठ्यक्रमको कुनै पनि विषयबाट सोध्न सकिनेछ ।
- पाठ्यक्रम लागू मिति : २०७७/०३ /२६ देखि

प्रथम पत्र

खण्ड (क) प्रशासनिक अभिरुची परीक्षण पूर्णाङ्क २५

क. सामान्य ज्ञान -२० (२० प्रश्न×१ अङ्क)

१. विश्वको प्रमुख ऐतिहासिक घटनाहरू: म्याग्नाकार्टा, औद्योगिक क्रान्ति, फ्रान्सको राज्य क्रान्ति, अमेरिकी स्वतन्त्रता संग्राम, रुसी/अक्टोबर क्रान्ति, प्रथम र द्वितीय विश्वयुद्ध तथा भारतीय स्वतन्त्रतासंग्राम, घटना, कारण र परिणामहरू
२. विश्वको भौगोलिक तथा आर्थिक अवस्था
३. नेपालको इतिहास: राजनीतिक, आर्थिक, सामाजिक र सांस्कृतिक व्यवस्था
४. नेपालको भौगोलिक तथा आर्थिक अवस्था
५. नेपालका प्रचलित धर्म, संस्कृति, जात जाति, भाषा, साहित्य र कला
६. खेलकूद तथा मनोरन्जन सम्बन्धी विविध जानकारी
७. विज्ञान र प्रविधि, बैज्ञानिक अन्वेषण र आविष्कारहरू, प्रसिद्ध बैज्ञानिक र तिनको योगदान
८. स्वास्थ्य र रोगबारे सामान्य जानकारी
९. वातावरण प्रदूषण तथा जलवायु परिवर्तन
१०. अन्तर्राष्ट्रिय मामिला तथा अन्तर्राष्ट्रिय संघ संस्था (सार्क), आसियान, बिमष्टेक, इयू, संयुक्त राष्ट्रसंघ
११. नेपालको बैदेशिक सम्बन्ध र परराष्ट्र नीति
१२. राष्ट्रिय र अन्तर्राष्ट्रिय महत्वका समसामयिक घटना तथा नविनतम गतिविधिहरू
१३. नेपाल र विश्वका प्रसिद्ध विचारक र तिनको योगदान
१४. नेपालको संबैधानिक विकासक्रम र नेपालको संविधान
१५. नेपालको प्रशासनिक व्यवस्थाको विकासक्रम
१६. नेपालको योजनावद्ध विकास, चालु योजना र बजेट
१७. नेपालका सार्वजनिक संस्थान
१८. नेपालमा तालिम प्रदायक संस्थाहरू
१९. नेपालको न्याय प्रशासन र न्यायिक निकायहरू
२०. राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठान नेपालको सांगठिक स्वरूप, काम, कर्तव्य र अधिकार

ख. Aptitude Test -5 (5questions× 1 Marks)

1. Verbal reasoning and Quantitative aptitude 1 × 3 = 3 Marks
2. Non-verbal reasoning 1×2= 2 Marks

खण्ड (ख): राज्य र शासकीय व्यवस्था-३० (३ प्रश्न×१० अङ्क)

१. शासनका आधारभूत पक्षहरू : अवधारणा, सन्दर्भ र विशेषताहरू ।
२. बहुस्तरीय शासन र नेपाल : अनौपचारिक शासन, नागरिक समाजको शासन, स्थानीय शासन, सहकारीतामूलक शासन, व्यावसायिक शासन
३. नेपालको संबैधानिक विकास र वर्तमान संविधान
४. संघीयता र नेपालको संघीय शासन प्रणाली तथा नेपालका संघ, प्रदेश र स्थानीय तहका अधिकार क्षेत्र र सीमाहरू
५. सरकारको कार्यक्षेत्र, काम, कर्तव्य र अधिकार
६. नेपालको कार्यपालिका, व्यवस्थापिका र न्यायपालिका बिचको अन्तरसम्बन्ध

7. सार्वजनिक नीति : निर्माण प्रक्रिया र विश्लेषणमूल्याङ्कन
8. सुशासन र सूचनाको हक
9. मानव अधिकार
10. कानूनका श्रोतहरू तथा नेपालमा कानून निर्माणको प्रक्रिया
11. कानूनको शासन, लोकतान्त्रिक मूल्य र मान्यता, समावेशीकरण, समानुपातिक प्रतिनिधित्व तथा सकारात्मक विभेद
12. सार्वजनिक सेवा प्रवाह: राजनैतिक तटस्थता, प्रतिबद्धता, पारदर्शिता र उत्तरदायित्व
13. विद्युतीय शासन
14. मानव श्रोत व्यवस्थापन : प्राप्ति, विकास, उपयोग र सम्भार

खण्ड (ग): विकास प्रशासन-३० (३ प्रश्न×१० अङ्क)

1. विकास प्रशासनको अवधारणा, उद्देश्य, आवश्यकता र नेपालमा यसको प्रयोगको अवस्था
2. विकास योजना र चालु आवधिक योजना
3. नेपालमा बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन
4. योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन र अनुगमन तथा मूल्याङ्कन
5. सहभागिता मूलक योजना र विकास
6. परियोजना विश्लेषण तथा परियोजना व्यवस्थापन :परियोजनाचक्र (Project cycle), कार्य शर्त (Terms of Reference), व्यवसायिक परियोजना (Business Plan), परियोजना प्रस्ताव(Project Proposal)
7. सार्वजनिक-निजी साझेदारी र निजी क्षेत्रको विकास
8. वित्तीय व्यवस्थापन र सामाजिक उत्तरदायित्व
9. दिगो विकासको अवधारणा, नेपालमा दिगो विकासका प्रयास र चुनौतीहरू
10. विश्वव्यापीकरण र आर्थिक उदारीकरण
11. भूपरिवेष्टित र अतिकम विकसित मुलुकको अधिकार
12. गरिबी र बेरोजगारीका कारण तथा समाधानका उपायहरू

खण्ड (घ) : Proposal and Report Writings-15(1 Question ×15 Marks)

1. Proposal/Concept Note Writings: On behalf of the the concerned agencies.

- Identification of problem
- Objectives
- Rational or Justification
- Methodology
- Scope and Limitation
- Organization/ Design
- References

2. Report Writings: On behalf of the NJA Nepal to the concerned agencies.

- Introduction
- Followed methodology/Techniques
- Carried activities
- Deliverable Output
- Findings, Conclusions and Recommendations
- References

***

द्वितीय पत्र - सेवा सम्बन्धी

खण्ड क : अनुसन्धान तथा प्रशिक्षण व्यवस्थापनअङ्क ३०(३प्रश्न × १० अङ्क)

1. Research: concept, philosophy, approaches and types
2. Social science research: concepts and approaches
3. Research design: process and approaches
4. Research proposal
5. Research Methodology
6. Research report writing: techniques and citation style
7. Management consulting: purpose, approaches, types and techniques
8. Data analysis and interpretation
9. Dissemination and utilization of research outputs
10. Research policy and planning
11. Professional writing techniques
12. Training: meaning, concepts and types
13. Training Policy and planning
14. Systematic approach to training
15. Training methods
16. Training Needs Assessment
17. Training Management
18. Training materials development
19. Learning Facilitations process and skill
20. Training Evaluation Process and Methods
21. Training, research and consulting in Nepal
22. Functions, duties and Responsibilities of a Trainer
23. Trainers' Training and its Role and importance in Nepal
24. Observation, Questioning, feedback and information processing skills
25. Verbal and non-verbal communications skill
26. Counseling and coaching skills
27. Training Policy (GoN)

खण्ड ख:कानून तथा न्याय ४० (४ प्रश्न×१० अङ्क)

1. नेपालको संवैधानिक तथा न्यायिक इतिहास
2. नेपालको अभियोजन प्रणालीको विकासक्रम
3. नेपालको संविधानका प्रमुख विशेषताहरू
4. मौलिक हक र निर्देशक सिद्धान्तहरू
5. शक्ति पृथकीकरणको सिद्धान्त तथा नियन्त्रण र सन्तुलन
6. संवैधानिक सर्वोच्चता र न्यायिक पुनरावलोकन
7. न्यायिक सक्रियता र सार्वजनिक सरोकार
8. संविधानवाद र विधिको शासन
9. संसदीय व्यवस्थापन विधि र संविधान संशोधन प्रक्रिया तथा प्रत्यायोजित विधायन
10. कानूनको तर्जुमा सम्बन्धी आधारभूत सिद्धान्त तथा यसका सीमा
11. सपुर्दगी तथा पारस्परिक कानूनी सहायता सम्बन्धी अवधारणा र अभ्यास तथा कानूनी व्यवस्था
12. कुटनैतिक उन्मुक्ति र कुटनैतिक प्रतिनिधिको सुविधा तथा उन्मुक्ति सम्बन्धी कानूनी व्यवस्था
13. अन्तर्राष्ट्रिय मानव अधिकार सम्बन्धी कानून
14. अन्तर्राष्ट्रिय अदालत तथा अन्तर्राष्ट्रिय फौजदारी अदालत
15. अन्तर्राष्ट्रिय सन्धि सम्बन्धी कानून र त्यसको अभ्यास

16. प्रशासनिक निकायको न्यायिक अधिकार
17. नेपालको न्याय प्रशासन-स्वरूप र क्षेत्राधिकार
18. नेपालको फौजदारी न्याय प्रशासन तथा यसको आधारभूत संरचना
19. अपराध अनुसन्धान, अभियोजन र सुनुवाईमा देखिएका समस्याहरू
20. नेपालको देवानी न्याय प्रशासन
21. विवाद समाधानका वैकल्पिक उपायहरू
22. कानूनी राय- अवधारणा र अभ्यास
23. रिट निवेदन-अवधारणा र अभ्यास

खण्ड (ग): सम्बन्धित ऐनहरू ३० (३प्रश्न×१० अङ्क)

संविधान तथा ऐनहरू

1. नेपालको संविधान
2. राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठान ऐन, २०६३
3. सर्वोच्च अदालत ऐन, २०७४
4. न्याय प्रशासन ऐन, २०७३
5. न्याय परिषद् ऐन, २०७३
6. न्याय सेवा आयोग ऐन, २०७३
7. विशेष अदालत ऐन, २०५९
8. कानून व्यवसायी परिषद् ऐन, २०५०
9. मुलुकी अपराध संहिता, २०७४
10. मुलुकी देवानी संहिता, २०७४
11. मुलुकी फौजदारी कार्यविधि संहिता, २०७४
12. मुलुकी देवानी कार्यविधि संहिता, २०७४
13. फौजदारी कसूर (सजाय निर्धारण तथा कार्यान्वयन) ऐन, २०७४
14. भ्रष्टाचार निवारण ऐन, २०५९
15. सुशासन (व्यवस्थापन तथा सञ्चालन) ऐन, २०६४
16. स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन, २०६४
17. अख्तियार दुरुपयोग अनुसन्धान ऐन, २०४८

नियमावलीहरू

१. राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठान(कार्यकारी निर्देशक तथा कर्मचारीको नियुक्ति, पारिश्रमिक तथा सुविधा सम्बन्धी)नियमावली, २०६९
२. राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठान (कार्य संचालन) नियमावली, २०६९
३. राष्ट्रिय न्यायिक प्रतिष्ठान (आर्थिक प्रशासन) नियमावली, २०६९
४. मुलुकी फौजदारी कार्यविधि नियमावली, २०७६
५. मुलुकी देवानी कार्यविधि नियमावली, २०७६
६. कसूरको अनुसन्धान सम्बन्धी नियमावली, २०७६
७. फौजदारी कसूर(सजाय निर्धारण तथा कार्यान्वयन)सम्बन्धी नियमावली २०७५
८. फौजदारीकसूर (पीडित राहतकोष) नियमावली, २०७७

९. सर्वोच्च अदालत नियमावली, २०७४
१०. उच्च अदालतनियमावली, २०७३
११. जिल्ला अदालत नियमावली, २०७५
१२. सरकारी वकिल सम्बन्धी नियमावली, २०७७

***